

pravo morskoga plijena. Ako je ta zapljena broda bila opravdana, potpada i brod i tovar u vlasništvo one države, koja ga je zaplijenila i ništa se ne vraća niti naknada daje. Zanimljivo je poglavlje o radiotelegrafskoj borbi, t. j. o ratu što se vodi u zraku sa Hertzovim radiotelegrafskim valovima. Ova je borba dozvoljena u zračnom prostoru iznad teritorija zaraćenih država, kao i u zračnom prostoru iznad debeloga mora, ali samo iznad zone za neprijateljstva, dok nije dozvoljena u zračnom prostoru iznad teritorija neutralnih država niti iznad svih mora. Ratne stranke imaju pravo nadzirati odnosno obustaviti radiotelegrafsko poslovanje svih radiotelegrafskih postaja, koje se nalaze na njihovom vlastitom teritoriju kao i na okupiranom teritoriju. Isto tako mogu ratne stranke zabraniti odašiljanje Hertzovih radiotelegrafskih valova iz morskog operacionog područja, ako već ne sasvim, a ono barem one radiotelegrafske vijesti, koje smatraju pogibeljima, napose smiju zabraniti radiotelegrafski promet sa mjestom, koje se opsjeda ili blokira. Radiotelegrafski materijal smatra se u ratu kao ratna kontrabanda. Neutralne države ne smiju dozvoliti, da zaraćene države na njihovom teritoriju drže radiotelegrafske postaje. To je povreda neutralnosti. Neutralne države dapače dužne su podvrći cenzuri cio radiotelegr. promet, kao što imaju pravo cenzure nad običnim i kablskim brzojavima, ali nisu dužne protiviti se prolazu Hertzovih valova iznad svog teritorija. Pisac sve ove tvrdnje potkrepljuje primjerima iz najnovije povijesti ratova kao i navedenih prije izvorâ radiotelegrafskog prava.

U četvrtom dijelu govori pisac još o napretku tehničkih znanosti u ovo moderno doba, pa odatle izvodi, da su se prema tomu i pravne znanosti podigle i takovih ustanova stvorile, kakvih nije poznavao cio svijet.

Milo mi je konstatovati, da je piscu dobro za rukom pošlo obraditi ovaj predmet, tako te nemam što da prigovorim ovoj knjizi s naučne strane. S tehničke strane iznio bih više prigovora, da nisu ove ratne neprilike, koje to ispričavaju. Imade mnogo tiskarskih pogrešaka, a jedna je (ona na str. 65. retku 20 i sl.) dosta kobna,

gdje se veli promijenio mjesto primijenio. Knjigu ovu svima toplo preporučujem.

Dr. Pazman.

Dr. Josip Posedel. Pedagoški i filozofski rad dra. Đura Pulića (Dubrovnik 1917. 60 para).

Upravitelj realne gimnazije u Dubrovniku dr. Posedel objelodanjuje svoje predavanje, što ga je držao u kat. društvu „Bošković“ prigodom 100. obljetnice rođenja „uzor-nastavnika i značajnika dra. Pulića“. Odlični ovaj trudbenik na pedagoško-filozofijskom polju napisao je uz dva oveća djela oko 30 većih ili manjih znanstvenih rasprava. Pulićevi nazori o ustroju školstva zaslužuju puno pažnje, te bi i danas imali aktuelnu vrijednost u organizaciji javne obuke. Uzgoj mora uvijek zadržati idealnu svoju svrhu, da obrazuje vrijedne pojedince za društvo; a jedini pravi oslon društvenog razvoja jest shvaćanje dužnosti, koje opet izvire u religiji. Otuda Pulić vindicira duhovnoj vlasti pravo, da cjelokupni uzgoj svede na vjerska i moralna načela. Uz ovaj opći pedagoški rad osobito se Pulić zanimao za srednjoškolsku obuku, gdje je opet prvu važnost namijenio filozofijskoj propedeutici, te je i sam napisao jedan udžbenik za gimnazije s talijanskim nastavnim jezikom. Najznatnija mu je filozofijska rasprava iz teodiceje, gdje napose pobija francesku filozofiju, koja pod uplivom Hegelove nauke istovetuje realnost Božju s idealom čovječjeg uma. Najglavnije misli iz Pulićevih književnih radova iznio je autor lapidarno i pregnantno, te nam tako prikazao oblu cjelinu idealnog nastojanja, koje resi Pulića kao učenjaka i odgojitelja. Lijepa se ova rasprava može toplo preporučiti osobito zato, što nam je dragocjen svaki prinos za proučavanje naše kulturne starine.

Krus Franz Ser. S. I.: Fragen der Predigtausarbeitung. Mit einer Uebersetzung der „Ratio concionandi“ des hl. Franz Borgia. Zweite, unveränderte Auflage. Innsbruck 1916. Felizian Rauch. Cijena K 170. vez. K 270.